

Raadsbrief over artikel 45 vragen

Datum 27 augustus 2024

Onderwerp Beantwoording artikel 45 vragen van GroenLinks en D66 over aanvragen briefadres dakloze mensen

Versienummer 1.0

Portefeuillehouder Peter Snijders

Bijlagen artikel 45 vragen

Ontwerp besluit

De raad wordt voorgesteld kennis te nemen van de beantwoording van de artikel 45 vragen over aanvragen briefadres dakloze mensen.

Datum 27 augustus 2024

Inleiding

De fracties GroenLinks en D66 hebben op 1 juli 2024 schriftelijke vragen gesteld over aanvragen briefadres van dakloze mensen.

Kernboodschap

Kennis nemen van de antwoorden op de vragen.

Artikel 45 vragen Aanvragen briefadres van dakloze mensen

1. Is het college het met GroenLinks eens dat een briefadres een basisbehoefte is, waarin de overheid moet voorzien, behalve als er sprake is van aantoonbaar misbruik of fraude?

Antwoord: Ja, inschrijving in de basisregistratie personen (brp) en het hebben van een Nederlands adres zorgt ervoor dat burgers bereikbaar zijn voor de overheid en in aanmerking kunnen komen voor voorzieningen en zorg. Het Nederlands adres kan zowel een woon- als een briefadres zijn. Bij het ontbreken van een woonadres en bij het voorkomen van schrijnende situaties, waarbij inzet of voortzetting van hulpverlening noodzakelijk is, schrijven wij burgers in op een briefadres.

2. Klopt het dat de gemeente Zwolle voorwaarden stelt aan een briefadres voor dak- en thuislozen, waaronder het gedetailleerd aantonen van de feitelijke verblijfplaats(en) en/ of het hebben van een plek in de maatschappelijke opvang?

Antwoord:

Dak- en thuislozen die gebruik maken van de maatschappelijk opvang en in beeld zijn als "buitenslapers" schrijven wij per direct en zonder voorwaarden in op een briefadres. Burgers die een briefadres willen en niet tot deze categorie behoren, vragen wij eerst om aan te geven wat hun woonsituatie is. De burger heeft volgens artikel 2.45 Wet brp de plicht om inlichtingen te verstrekken over de aangifte van het briefadres. Ook de redenen van het briefadres moeten aangegeven worden. Op het aanvraagformulier staat hierover een aantal vragen zoals:

- Op welke adressen verblijft u de komende 3 maanden?
- Waar bewaart u uw persoonlijke spullen?
- Wat is de reden van het briefadres?
- Hoe lang denkt u het briefadres nodig te hebben?

Deze vragen stellen wij zodat wij kunnen bepalen of er misschien toch sprake is van een woonadres. Uitgangspunt voor de registratie in de brp is namelijk het woonadres.

In de handreiking briefadres van Divosa is dit als volgt verwoord: "wanneer duidelijk is dat er sprake is van een woonadres, dient de inschrijving met dat adres plaats te vinden. Leidend uitgangspunt in de Wet brp is verder dat de gemeente ingezetenen zo feitelijk mogelijk registreert, met het adres waar inwoners verblijven. Wanneer er twee of meer woonadressen zijn, wordt hierbij het adres aangehouden waar iemand gedurende een half jaar de meeste malen zal overnachten. Als het woonadres ontbreekt zoals hiervoor bedoeld, dan wordt het adres aangehouden waar iemand gedurende drie maanden tenminste twee derde van de tijd zal overnachten."

Als de aanvraag minder eenduidig of complex is, bespreekt Burgerzaken deze in een multidisciplinair team (casustafeloverleg, afgekort cto).

3. Hoeveel aanvragen voor een briefadres voor dak- en thuislozen zijn in 2023 en de eerste maanden van 2024 afgewezen en om welke redenen? Hoeveel ambtshalve inschrijvingen zijn sinds 1 januari 2022 gedaan?

Datum

27 augustus 2024

Antwoord: In de periode 2023 tot juni 2024 zijn 19 aanvragen afgewezen, in de meeste gevallen omdat er geen sprake was van dak- of thuisloosheid. Uit contact met de burger bleek in deze gevallen dat er sprake was van een woonadres in Nederland of in het buitenland. Ook merken wij vaak dat financiële redenen een hoofdrol spelen bij de aanvraag voor inschrijving op een briefadres. Inschrijving op een verkeerd adres in de brp kan fraude mogelijk maken. Dit kan fraude zijn met uitkeringen en toeslagen of fraude door onvindbaar te zijn om geen belastingen en/of schulden (terug) te betalen en opsporing te ontwijken. Dat kost de overheid veel geld. Vanuit de samenleving en de politiek is er ook blijvende aandacht voor de aanpak van woonfraude. Wanneer de aanvrager iemand is die kwetsbaar lijkt of hulp nodig heeft, hebben wij daarin onze werkwijze zeker oog voor, zie de beantwoording van vraag 2.

Op dit moment hebben wij 8 personen ambtshalve ingeschreven op een briefadres. Zie verder de beantwoording onder vraag 5.

4. Hoe beoordeelt u de voorwaarden die op de website van de gemeente Zwolle staan in relatie tot de aangehaalde kaders in de handreiking briefadres van Divosa?

Antwoord: De tekst op de website is onjuist en is inmiddels aangepast, zie ook de beantwoording bij vraag 5.

5. De regeling briefadres van de gemeente Zwolle dateert uit 2016, het jaar waarin de Nationale Ombudsman zich kritisch uitliet over gemeenten. Wanneer gaat het college de regeling actualiseren, zodat voldaan wordt aan de aangepaste wetgeving? En hoe ziet het college de invulling van de verplichte ambtshalve inschrijving van dak- en thuislozen?

Antwoord:

De wetwijziging van 2022 houdt in dat het nu een expliciete wettelijke verplichting is om in bepaalde gevallen ambtshalve iemand op een briefadres in te schrijven. Eerder was dat een bevoegdheid van het college. Deze verplichting gaat in op het 'op het moment dat het college kennis krijgt van de situatie die tot het ambtshalve handelen noopt'. Dit betekent dat zodra het college op de hoogte wordt gesteld van de aanwezigheid van een persoon in de gemeente die niet als ingezetene met een woonadres in de brp is ingeschreven (maar gezien zijn feitelijk en rechtmatig verblijf wel als ingezetene in de brp ingeschreven zou moeten zijn en zelf niet in staat of bereid is tot aangifte van een briefadres), het college de burger ambtshalve inschrijft op een briefadres.

Dit betreft dus de groep die zelf geen aangifte doet. Als een burger wel zelf aangifte doet voor inschrijving op een briefadres onderzoeken wij de woonsituatie om vast te stellen of er sprake is van een woonadres en passen wij eventueel een multidisciplinair overleg en maatwerk toe. Voor 2021 werd het briefadres voor dak en thuislozen toegekend door Inkomensondersteuning en vond er slechts een marginale toetsing plaats. Hierdoor ontstonden er soms situaties waarbij er sprake was van misbruik of fraude. Terwijl het wel van belang is dat de gemeente en partners niet meewerken aan woonfraude en adresgerelateerde fraude. Vanaf 2021 is de huidige uitvoeringspraktijk ontstaan waarbij Burgerzaken met het cto de aanvragen van briefadressen behandelt. De betrokken partners van het cto, maar ook de burgers en de overige maatschappelijke partners van de verslavingszorg en de geestelijke gezondheidszorg zoals het Leger des Heils, Creating Balance en Limor geven aan dat zij tevreden zijn met deze werkwijze.

Dit jaar is gestart met de aanpassing van de Regeling briefadres, zodat deze aansluit bij de huidige uitvoeringspraktijk. De verwachting is dat deze in september/oktober van dit jaar door het college wordt vastgesteld. Na vaststelling van de Regeling briefadres gaan wij met de zorgpartners in gesprek om de Regeling daar ook onder de aandacht te brengen.

6. Hoe gaat het college invulling geven aan de wens van de Tweede Kamer om bij aanvragen binnen 3 dagen een briefadres te verstrekken en indien nodig daarbij hulp te bieden?

Datum

27 augustus 2024

Antwoord: Bij aanvragen waarbij de woonsituatie direct duidelijk is, kunnen wij voldoen aan de termijn van 3 dagen. In andere gevallen kan het noodzakelijk zijn dat wij inlichtingen verzamelen voor een goede beoordeling van de aanvraag. Lopende dit onderzoek kunnen wij, als de situatie daarom vraagt en om schrijnende situaties te voorkomen, alvast overgaan tot (tijdelijke) inschrijving op een briefadres. In de nieuwe Regeling is naast de toepassing van maatwerk ook een hardheidsclausule opgenomen. Er kunnen zich ook bijzondere situaties voordoen waarbij strikte toepassing van de regeling onredelijk of te veeleisend is. In deze uitzonderingsgevallen kan het gerechtvaardigd zijn om af te wijken van de regeling.

Als iemand hulp nodig heeft bij de aanvraag en het invullen van het formulier, helpt de balie medewerker van Burgerzaken hiermee.

Openbaarheid

Deze nota is openbaar.

Burgemeester en wethouders van Zwolle,

burgemeester, Peter Snijders

secretaris, Dick Emmer